

Umeå Glokal 9.11

www.umea.se/umeglokal

UMEÅ, ONSDAG, 11 SEPTEMBER 2002

"1410 PIECES" av Carin Carlsson, konstnär

44 skribenter och konstnärer samt ett stort antal elever deltar i projektet Umeå Glokal 9.11

Av Victoria Palmebjörk Lindh,
elev, Tegs centralskola, Umeå

Av Hanna Sondell och Elin Lindqvist,
elever, Tegs centralskola, Umeå

Av elev, Tegs centralskola, Umeå

Av Therese Wikström,
elev, Tegs centralskola, Umeå

Umeå Lokalt 9.11

Ett konstpedagogiskt projekt från Umeå

TERRORHANDLINGEN den 11 september var en oväntad händelse som inneburit stora förändringar i vår livsvärld. Tveklöst har fenomenet satt djupa spår och följdaktligen

LEDARE

påverkat många företeelser i världen. En splittning och "västifering" av världen. Kanske en ny uppfattning om medborgarskap. En uppenbar inblandning av religion i världspolitik. En ny sida av globaliseringsproblematik. En växande rädsla hos människor i västvärlden för ytterligare terrorhandlingar, kanske ett världskrig. Ett krig med kärnvapen. En rädsla och en oro som skapar en galopperande moralisk panik. Kanske befinner vi oss nu i "ett mörkrets hemvist".

Somliga har till och med börjat tala om en tid före och efter den 11 september 2001. Även ungdomar har reagerat starkt och med rädsla på terrorhandlingen. Ett djupt engagemang hos eleverna vid Tegs centralskola i Umeå har varit en av utgångspunkterna för detta projekt.

Tredje världen har under de två senaste decennierna mer eller mindre försvunnit som positivt fenomen från det västerländska medvetandet men abrupt återvänt som en effekt

av händelsen den 11 september 2001, och har producerat en negativ bild av "den andre".

Inom konstvärlden har man i allmänhet antingen ignorerat händelsen den 11 september, eller behandlat den på ett onyanserat och understundom cyniskt sätt. Som exempel kan nämnas den tyske kompositören Stockhausens bisarra uttalande om händelsen såsom varande världens största konstperformance eller konstnären Isaac Rios påstående om katastrofen som "A pure work of art". Denna konstvärldens ignorans, brist på nyansering och cynism utgör projektets andra utgångspunkt.

Under temat "Dialoger om den 11 september" inbjöds ungdomar, skriftställare och konstnärer i Umeå, övriga Sverige, New York och övriga världen, att i text och bild tolka detta tillstånd och medverka i en konstpedagogisk engångstidning samt en hemsida. Vår strävan har varit att nå optimal objektivitet och allsidighet vilket är anledningen till att vi bjudit in 97 personer med vitt skilda politiska, religiösa, yrkesmässiga och kulturella hemvister. I inbjudan var vi noga med att påpeka att projektet ansluter sig till de pressetiska principerna om respekt för olikhetänkande.

Den 10 september* i år kommer alla hushåll i Umeå att få tidningen Umeå Lokalt 9.11 i brevlådan. Namnet Umeå Lokalt bygger på idén om en förening av ett globalt fenomen behandlat i ett lokalt perspektiv. I enlighet med detta kommer tidningen att finnas på bussar tåg och flyg som lämnar Umeå för skilda destinationer. Tidningen kommer även att finnas i museer och konsthallar runt om i landet.

Projektet har möjliggjorts genom stor välvilja och entusiasm från skolledare och skolpersonal. Projektet har också fått stöd från Umeå kommun. Projektet har möjliggjorts genom stor välvilja och entusiasm från skolledare och skolpersonal. Projektet har också fått stöd från Umeå kommun.

I "Mörkrets hjärta" av Joseph Conrad finns en tanke som kanske inte saknar relevans i sammanhanget: "Den råa styrkan är ingenting att skryta med eftersom ens styrka bara är det tillfälliga resultatet av andras svaghet".

Den tid vi nu lever i upplevs säkert av många som både skrämmande och hopplös. Som vandring i lång och mörk tunnel där man inte vet vad som döjer sig runt nästa krök. Betänk då att varje tunnel, hur lång och mörk den än är, ändå alltid har en utgång.

Alfredo Castro
Hans Anders Molin
Lars Sahlin

*På grund av distributionstekniska omständigheter kan inte tidningen utkomma den 11 september som planerat.

Text och musik av Imri Sandström.

På sidan www.umea.se/umeglobal framförs "Last song's last" av Kids of the Ranch, som består av Imri Sandström och Elin Mörkberg.

Last song's last

Early morning not as grey as dust
but as the dust that I am I kept waking up
again and again in to world trade and then
get back at them and who started this game
anyway

Part one keeping hold to a megaphone
part two watch them gun down a boy in the back
them and us terms and acts erases all is one
the me makes the you
it seems time is too
uncivilised

World extra new extra buy this paper war
headlines monsters
god my eyes are sore
yes plead to god
someone privatised your love
we've forgotten humanism is just an ism
and now we're paying the price

Don't look at me spot the plaza (our pride) outside
there's spitting on the muslim boy he's on his way from school
there are teachers regims
then racism schemes
the politicians silence
and girl don't walk home alone tonight

You see there's men and
yes I know
babe write a happy song
A college production
for Hollywood I long
Names and lists raise your fists
pay the rent and go to bed
what about what's hidden
underneath that veil

– Man borde också tänka på den 10 och 12 September.

Marianne*

Av Måns Wrangle,

konstnär och professor på Institutionen för konst på Konstfack, Stockholm

* Marianne är en person som råkar motsvara de mest använda statistiska medelvärdena i Sverige, dvs en "Medelmedborgare". Medelmedborgaren är också namnet på det tioåriga projekt som leds av konstnären Måns Wrangle och ar-

kitekten Igor Isaksson och vars syfte är att förändra den allmänna opinionen i enlighet med en statistisk medelmedborgare – åsikter om hur hon tycker att samhället bör förändras. Genom att kontakta ett urval av Sveriges mest in-

flytelsrika människor och be dem att använda någon av Mariannes åsikter i ett offentligt sammanhang, sprids medelmedborgaren Mariannes åsikter tillbaka till den befolkning som hon rent statistiskt representerar.

Frågor angående innehållet i denna bilaga besvaras av de projektansvariga.

Projektansvariga

Alfredo Castro, 090-12 70 34, alfcas@rodang.ac.se
Hans Anders Molin, 0414-306 30, haanmo@algonet.se
Lars Sahlin, konstintendent Umeå kommun, 090-16 34 76, lars.sahlin@umea.se

Lay-out: Catharina Carlsson
Webb-ansvarig: Linus Sällström

Vi vill rikta ett stort tack till alla medverkande, som har gjort detta projekt och äventyr möjligt.

Särskilt till:

Ing-Britt Andersson, Per Olof Bylund, Håkan Bäckström, Anna Kristensen, Jan Dackenberg, Mia Ekström, Maya-Lena Eriksson, Miguel Gabard, Karolina Holm, Mikael Hultdin, Marianne Hård af Segerstad, Anja Larsson,

Erika Larsson, Maria Myrnäs, Ximena Narea, Peter Ohlsson, Malin Oskarsson, Jenny Svensson, Linus Sällström, Mari-Ann Westerlund

Umeå Lokaltidning 9.11

SID 3

DE ELFTE SEPTEMBERARNA

En betraktelse i tiden

Av Göran Sonesson
professor, avdelningen för semiotik,
Lunds Universitet

DEN 11 SEPTEMBER 2001.

Den 11 september 1973.

Och alla de andra elfte septemberarna.

Och alla de andra gångerna som tiden har vänt och slagit knut på sig själv.

Den gamle semiotikern Louis Hjelmslev skrev en gång att gränsen mellan Östblocket och Väst-europa var en semantisk gräns – en plats där samma tecken bytte betydelse, växlades till annan valuta, för att låna en metafor från en ännu äldre semiotiker, Ferdinand de Saussure.

Hjelmslev sade detta långt före den gränsen murades i sten. Han skulle nog inte ha blivit förvånad över att gränsen inte försvann, men bytte växelkurs, när muren föll.

Om det finns semantiska gränser i rummet – förutom dem som finns inbyggda, om också inte fastmurade, i språket -, så kan man fråga sig om det också finns sådana gränser i tiden.

Tidpunkter vid vilka tecknen byter växlingskurs.

I tiden liksom i rummet utväxlar

tecknen förstås oupphörligt och i regel omärkligt sina betydelser. Långsamt som oftast, men stundom brådstörtat. Denna gång är något annorlunda. Denna gång är allt annorlunda.

USAMA OCH HANS kumpaner gjorde det inte ensamma. Hur hemskt vi än tycker det är att så många dog, så låg säkert inte handlingens huvudmål i dödandet. Handlingen var redan laddad med betydelse. Inte bara kvantitetens betydelser: att döda tusentals människor, att förvandla en av världens högsta byggnader till ruiner. Men också kvalitativa sådana: förstöra den visuellt mest påtagliga symbolen för USA, globaliseringen och kapitalismen.

Utan det mångbesjungna informations-samhället skulle Usama inte ha kommit långt. Inte bara för att nyhetsbilderna, som vi först såg dem direkt, och som de upprepades om och om igen, liknande en dålig imitation av en några decennier gammal katastroffilm från Hollywoods fabriker. Utan för att upprepningen i sin tur mångfaldigades

i oupphörliga diskussioner, kommentarer och debatter, på nätet lika väl som i vanliga massmedia. Och till och med som exempel i akademiska föredrag.

Exempel på snart sagt allt. Och till denna process bidrar förstås också det projekt av vilket denna text är en del.

SÅ DEN 11 SEPTEMBER 2001 är nu inte bara en gräns vid vilken tecknen byter betydelser. Det är en gräns som har skapats rent semiotiskt. Av CNN lika väl som av Usama bin Laden.

Den 11 september 1973 var en helt annan sorts gräns. Inte för att vad som då hände i sig var mindre hemskt. Det var förstas mindre telegeniskt – detta datum markerar bara början på en lång följd av lidanden för det chilenska folket som bara efter hand byggde upp en historia. Mycket mindre fanns koncentrerat i ett ögonblick på en enskild plats. Inte ens följden av ögonblick lade mycket till, för de flesta var – och är – inte offentligt tillgängliga. Symboliken var inte given på förhand.

Men gränsen var det. Oavsett på vilken sida vi ställde oss så skrev denna händelse bara in i tiden en skillnad som redan fanns, mindre i rummet, än i vårt tänkande – gränsen mellan kommunism och kapitalism, – mellan kollektiv tvång och privat initiativ, eller mellan frigörelse och utsugning.

Medierna var svagare då förstas. Men framför allt hade de en mindre universell och homogen publik – inte bara olika medier för olika publikgrupper utan också olika tolkningar för samma information. Eller snarare var det så att publiken då var tvåfaldigt homogen. Vad Bush säger nu hade varit korrekt då: antingen var man för USA eller mot dem.

DÄRFÖR ÄR DEN 11 september 1973 bara en lokal gräns i tiden. För dem som "höll på" USA hade bara ytterligare några skurkar blivit eliminerade. För oss som hoppades på möjligheten av en bättre värld var det mer än bara ett i en lång följd av befrielseförsök som hade kvävts i sin linda. För nu hade vänstern kommit till makten vid demo-

kratiska val. Enbart för oss var det alltså en brytpunkt i tiden.

DEN 11 SEPTEMBER 2002 är däremot en gräns som påtvingats oss alla. För så har medierna bestämt. Och det är en gräns som inte fanns förut. En gräns där vi alla befinner oss på samma sida.

Utom förstas Usama och hans kumpaner. Hotet kommer utifrån. Marsmänniskorna har slutligen landat. De kallas nu talibaner. Och de har den stora nackdelen att existera.

Allting tyder på att Al Qaida sprängde Word Trade Center. Jag lanserar ingen ny variant av Sions – eller snarare Red Rivers – protokoll. Men vad Usama gjorde – hur mediamedveten han än själv har visat sig vara – var bara början på en världsomspännande och sammansatt betydelseprocess i vilken vi alla, utan att kunna välja, har blivit inblandade. Och även om vi tar död på Usama och hela hans anhang så lär vi inte så snart kunna trassla oss ur den.

Vad göra? Vägra gränsen. Vara mot Usama. Men inte för Dubya.

Ett stycke ingenting

Av Marie Andersson

bild/foto/medielärare på Prins Wilhelm-gymnasiet i Flen

JAG SITTER och försöker finna något bra att visa upp i tidningen. Allt jag tänker eller kommer på är bara platt och futtigt. Passar liksom inte in. Räcker liksom inte till. Där för skriver jag det här istället.

Ett stycke ingenting som vill säga någonting.

Den 12 september hade jag en fotolektion på eftermiddagen. Mina

elever var 10 st. 5 muslimer och 5 protestanter.

Det blev ingen fotolektion. Det blev två timmar av att försöka förstå varandra.

Precis som om vi tappat allt gemensamt språk, och alla tittade på mig för att jag skulle ge dem orden och svaren. Råden och medlen. Själv hade jag bara frågor.

Mitt liv efter 11 september

Av Johan Karlfeldt

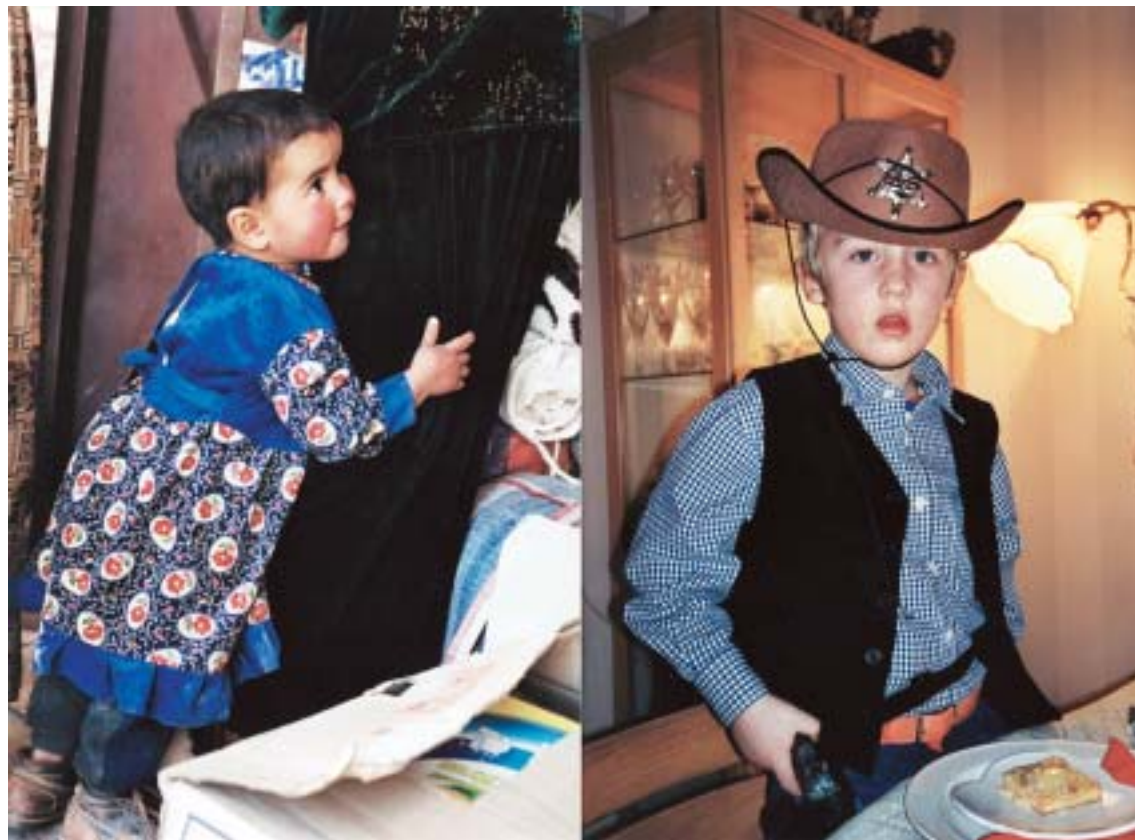
elev, Tegs centralskola, Umeå

JAG VAR UTE och cyklade den 11 september 2001. Det var en varm dag och en kompis och jag hade just varit och köpt en glass på stan. När vi kom hem till min kompis fick vi höra att ett flygplan just kraschat in i ett av de två WTC-tornen. OK, tänkte jag, det händer ju saker i USA konstant och tornet borde ju hålla för ett litet flygplan.

Lite senare på dagen cyklade jag hem och lade mig i min säng för att kolla på TV. Helt plötsligt märkte jag att nästan alla kanaler visade extrasändningar om WTC. Jag började titta på TV 4, där de talade om att två flygplan hade krockat in i de

båda WTC-tornen och att ett plan farit in i Pentagon och att även ett sista störtat ner i en skog. När jag hörde detta och såg hur de två tornen rasade som legohus och såg siffror om att tusentals befarades vara döda, höll jag på att ramla ur sängen.

DAGEN EFTER fick jag veta att Usama Bin Laden var den skyldige. Någon dag senare började jag fundera över hur man kan göra en sak som denna och om USA skulle gå till motattack för att visa att de är starkare. Att det som Bin Laden gjort är obegripligt och fruktans-

"Demokrati är en fråga om mänskliga rättigheter" av Maria Sundström, konstnär, Umeå

vårt. Men det är inte så konstigt då USA inte hjälpt dem med mat eller annat. Det är sådana här situationer, då någon börjar och den andra parten ger igen, som utlöser krig. Istället för att den eller de som börjat kriget blir dödad eller ställd till svars, så blir flera oskyldiga dödade. Om denna "öga för öga, tand för tand"- princip fortsätter, så

kommer världen aldrig att bli fri från krig. Om jag hade bott i USA och min mamma hade dött i WTC skulle jag bli väldigt ledsen och arg men det skulle inte kännas bättre om någons mamma i Afghanistan blivit dödad. Om jag i stället hade bott i ett u-land som exempelvis Afghanistan, skulle jag inte fira men heller inte bli ledsen eftersom USA

utsatt dem i Afghanistan för svält trots att USA har gott om mat. Denna strategi i USA kan man lägga bakom sig, men i framtiden då vapnen utvecklas och man kan utplåna stora områden, vill jag inte tänka på vad som kan hända med världen och oss. Hur blir framtiden om det inte blir slut på krig och allt hat folkgrupper emellan?

SID 4

Umeå Lokal 9.11

Kampen mot terrorismen

Av Mikael Wiehe
musiker, Malmö

DEN 11 SEPTEMBER 1973 tog Augusto Pinochet makten i Chile genom en militärkupp understödd av USA. Chile var inte det enda landet i Latinamerika där det satt USA-stödda militärjuntor vid makten. Det gjorde det också i Brasilien, Peru, Dominikanska Republiken, Haiti, Guatemala, Uruguay, Nicaragua, El Salvador, Argentina och Paraguay.

Latinamerika är inte heller den enda kontinent i världen där USA efter andra världskrigets slut har stött statskupper, militärjuntor, diktaturer, massakrer, mord, tortyr och försvinnanden. Det har man också gjort i Asien: Vietnam, Laos, Kambodja (också under De röda

khmererna) Syrien, Indonesien Iran och Irak (också under Saddam Hussein), i Afrika: Ghana, Kongo, Zaire, Marocko, Saudiarabien och Sydafrika under apartheidsystemet.

Det är inte heller länge sen USA aktivt stödde militärdiktaturen i Grekland, Spanien och Portugal. De största nuvarande mottagarna av amerikanskt militärt bistånd är Turkiet och Israel.

Det finns alltså många människor i världen som på goda grunder misstror USA som garant för demokrati och frihet.

Efter den 11 september 2001 framträdde vår svenske statsminister Göran Persson i TV och sa att vi nu alla var amerikaner. Jag res-

pekterar och högaktar Göran Perssons medkänsla med de 3000 oskyldiga offren för terrorattackerna mot World Trade Center. Och jag ser fram emot samma sympatitytringar för de civila offren för bombningarna i Afghanistan, för de barn som dött till följd av blockaden mot Irak och för de oskyldiga civila som dött i de israeliska attackerna mot de palestinska flyktinglägren.

Kampen mot terrorismen, vare sig den utförs av enskilda personer eller av stater, måste vara kompromisslös och utan undantag. Det samma gäller kampen för fred, frihet och jämlikhet.

Bara så blir den trovärdig.

Av elev, Tëgs centralskola, Umeå

Kvinnorna i Afghanistan

Av Freja 29/5 2002

Du kan höra radioprogram från Freja på hemsidan: www.umea.se/umeglobal

DEN 11 SEPTEMBER 2001 var halva Frejaredaktionen på väg till Bokmässan i Göteborg. En reporter satt på flygplanet söderut några timmar efter attackerna. En annan reporter flög dagen efter. Första sändningen efter attackerna valde vi att inte kommentera händelserna. Vi hade inte det feministiska perspektivet klart för oss när rapporterna om vad som egentligen hade hänt strömmade in.

På Bokmässan träffade vi en läkare från Svenska Afghanistankommittén. Hon blev den första att berätta om kvinnornas situation i Afghanistan i Freja efter terrorattackerna. Det blev en uppdatering av en situation vi kände till och hade berättat om tidigare. Nästa rapport handlade om den manliga retorik som dominerade världspolitiken efter terrorattackerna och om reaktionerna från kvinnororganisationerna världen över. Efter det valde vi att ta upp den manliga expertis som hade ensamrätt på att kommentera världsläget i media.

Sedan dess har vi fortsatt att följa upp hur terrorattackerna påverkat kvinnorna i Afghanistan.

Mina tankar om den 11 september

Av Daniel Strinnholm
elev, Tëgs centralskola, Umeå

När jag kom hem från skolan den 11 september såg jag på tv om den tragiska händelsen. Det kändes överkligt att se de bägge tornen rasa.

Jag undrade vem som kunde göra en sån hemsk sak. Jag följde nyheterna i flera dagar för att få veta mera. Jag tänkte på människorna i huset och på människorna i planen som blev kapade. Jag tänkte på alla anhöriga till de utsatta. Man började även tänka på sin egen familj och sina vänner, om hur mycket de betyder. Jag blev även orolig för att det skulle bli krig efter det att USA skulle ha tag i den som gjort det.

Av elev, Tëgs centralskola, Umeå

11 september 2001

Av elev, Tëgs centralskola, Umeå

KLOCKAN VAR 12:08 och jag cyklade hem från stan. När jag cyklat i fem minuter så möter jag två äldre kompisar, det första dom sa var att....

– Det har kört in ett plan i World Trade Centers södra torn...

Jag snabbade mig för att få se det på nyheterna, slog på TVn och fick höra att det även hade flugit in ett plan i det norra tornet...

Jag vart helt chockad när jag fick se bilderna, man visste inte vad man skulle tro, skulle det bli världskrig!?!? Kommer det att krascha fler plan???

När jag sedan fick veta lite mer om vad som hänt så undrade jag: VARFÖR?? Det första planet flög in i det södra tornet kl: 08.45 lokal tid, sedan skulle även ett till plan flyga in i det norra tornet kl:09.03 lokal tid. När man sedan fick se hemska bilder som när folk hoppar ut ur fönstren från 108:e våningen så frågar man sig själv: vem vill förstöra så många liv? Jag lider med folket i tornen, i flygplanen, brandmännen som omkom och till sist dom nära och kära i planen och i tornet. Det var inte bara folket i tornen som vart sårade, skadade och som många vart, döda, som lider av detta. Hela världen lider. World Trade Center var världen högsta torn. Och att vissa folk vill döda så många människor är för mig ofattbart. Men vissa terrorister vill tyvärr det. Och det är för mig väldigt tråkigt. Att vi aldrig ska ha få fred på jorden, är något som alla kommer att få lida av på ett eller annat sätt.

Att folk inte kan hitta på något annat än att döda är hemskt... Hela världen lider av något som ett fåtal folk har ställt till med och som dom tycker är "roligt". Och att klaga på arkitekterna för detta är helt fel. World Trade Center byggdes inte för att två fulltankade flygplan skulle flyga rakt in i dom. Ett hus med 110 våningar går inte att byggas upp på något annat sätt.

Nu hoppas jag bara att dom kommer att få tag i terroristerna som gjorde detta. Hoppas även att USA visar sin stolthet och bygger upp två nya torn eller något och visar terroristerna att dom inte ska kunna få förstöra hela USA för en sån attack. Så nu återstår det bara om det kommer att stå nånting nytt i framtiden på World Trade Centers gamla mark....?!?!?

"Bye, bye happiness" av Casmo Info (Alfredo Castro, konstnär, Umeå, Hans Anders Molin, konstnär, Österlen)

Umeå Lokaltidning 9.11

SID 5

ETT PERSPEKTIV PÅ TERROR
OCH PROPAGANDA

Bredas kapitulation (även kallad Lansarna). Målning av Diego de Velázquez 1635 (307x367 cm).

Avrättningarna den 3 maj 1808. Målning av Francisco de Goya 1814 (266x345 cm).

Guernica. Temperamålning av Pablo Picasso 1937 (349x776 cm).

Ur: "Terrorkriget i kvällspressen" av Gert Z Nordström, professor i informationsdesign, Mälardalens högskola utgiven av Styrelsen för Psykologiskt Försvar (Rapport nr 184).

"TV-KAMERORNA fokuserar på våld och överdriver våldets omfattning och brutala karaktär"; "TV äger makten att förstärka befintliga konflikter och därmed styra den allmänna opinionen"; "TV-kamerornas närvaro kan även hetsa stridande parter att begå våldsdåd i rent propagandasyfte". Yttrandena känns igen och de återkommer nästan alltid när nyhetsförmedlingen ställs under debatt. Även om de är berättigade är det dock lätt att bli alltför inriktad mot TV-mediet, att bedöma nyhetsförmedling generellt sett utifrån televisionens korta historia.

LÅNGT INNAN TV tagit plats i medievärlden gjordes bilder av krig och våld med olika avsikter och med olika funktioner. Några exempel får bidra till att ge perspektiv. År 1635, när det nya kungliga palatset Buen Retiri byggts färdigt strax utanför Madrid, blev också Diego Velázquez klar med sin stora målning Bredas kapitulation. En viktig anledning till både palatset och målningen var att dölja att den spanska stormakten faktiskt var på fallrepet. Bland annat hade man misslyckats i krig mot Nederländerna och Frankrike. Ett nytt stort palats med heroiska konstverk som framhävde stormaktens styrka och betydelse skulle propagandistiskt vända den negativa trenden.

Kapitulationen vid den nederländska staden Breda, tio år innan Velázquez skildrade den, tillhörde de positiva tilldragelserna. Efter en lång belägring kapitulerade staden och den holländske guvernören Justin av Nassau tvingades överlämna stadens nycklar till den spanske fältherren Ambrosio Spinola vilken står för det bevingade yttran-

det: Den besegrades tapperhet gör segern berömd. Det är ceremonierna vid själva nyckelöverlämnandet som Velázquez gestaltar utan att själv ha upplevt dem.

FRANCISCO DE GOYAS målning Avrättningarna den 3 maj 1808 är av ett annat slag. Den skildrar hur spanska motståndsmän likviderades av napoleonska styrkor vid Furst Pios Hus i Madrid. Även Goyas verk är en historisk skildring skapad 1814 sex år efter den verkliga händelsen och gjord på uppdrag av kungamakten. Men här fokuseras våldet och det vanvettiga mordandet.

Velázquez var inte närvarande vid Breda. Goya behöver inte heller ha varit åskådare till händelserna vid Furst Pios Hus men vi vet, att han bodde vid det berömda torget Puerto del Sol som ligger något hundratal meter från avrättningsplatsen och har onekligen skildrat händelsen som om han sett den med egna ögon. På detta torg startade också det upplopp som en dag senare skulle bli upptakten till avrättningarna. Även den händelsen har Goya skildrat i en målning kallad Mameluckernas anfall på Puerta del Sol.

EN TREDJE spansk krigsskildring är Picassos temperamålning Guernica som utfördes som väggdekoration för den spanska paviljongen på Parisutställningen 1937. Den skiljer sig i flera avseenden från Velázquez, och Goyas verk. Picassos målning är inget reportage, gör inte anspråk på att informera oss hur den lilla baskiska staden Guernica vid Biscaya-bukten anfalls den 26 april 1937 av nationalsidan som fick starkt stöd av tyskt och italienskt flyg. Picassos intentioner med Guernica-målningen var i första hand inte att rikta uppmärksamhet på ett enskilt fenomen. Han ville åstadkomma en allmän protest mot våld på oskyldiga människor och gjorde detta med ett symbolladdat modernistiskt bildspråk.

ATT BILDER fokuseras på våldsskildringar och även söker styra opinioner är ingenting som uppstått till följd av TV-mediets uppkomst. Få bilder har haft en så enorm genomslagskraft som ovan nämnda verk av Velázquez, Goya och Picasso.

Det är heller inte nytt att vissa våldshandlingar strategiskt förläggas till vissa platser där de får stor uppmärksamhet. Det som är nytt är den hastighet och spridningseffekt som dagens medier har. En modern journalistik, assisterad av en ständigt avancerande kamerateknologi, vill gärna utnyttjas av individer, grupper eller maktapparater som önskar komma i fokus. Den nazistiska propagandaledningen var väl medveten om både massmötets och filmteknikens betydelse när man lät Der Führer Adolf Hitler inviga den nya partiflaggan på partidagarna på Zeppelinfeld 1936. Samtidigt som han smekte den ömt med ena handen tog han med den andra ett fast tag i Blutfahne, den fana som medverkade i den misslyckade statskuppen 1923 och som var märkt av kulhål och stupade martyrs levrade blod. Vid massmötet nådde han 250 000 själsfränder och via den film som skildrade massmötet nådde han miljoner tittare något år senare.

EN SARGAD FANA kom också att inleda invigningen av de 19:e Olympiska vinterspelen i Salt Lake City 2002 när åtta brandmän och poliser från New York bar in ett illa sargat stjärnbaner från World Trade Center. Det patriotiska temat nådde sin höjdpunkt när presidenten George W Bush talade till de 55 000 åskådarna runt OS-arenan: "OS är en hyllning till de egenskaper som brandmän, poliser och andra hjältar visade den 11 september". Via TV-kamerorna nådde han miljarder tittare runt om i världen och detta i samma stund som han talade.

Terrorattacken mot Amerika

Av Mia Gisslén
elev, Tegs centralskola, Umeå

DEN 11 SEPTEMBER 2001, då förändrades hela världen till en stor chock. Hela världen pratade om den hemiska händelsen i Amerika.

När man såg på nyheterna när ett plan körde rakt in i World Trade Center, så tänkte man på alla människor som hade dött eller fått sina vänner dödade. Sen bara några minuter efter den första smällen så kom det ett till plan och körde in i den andra byggnaden. Tänk på alla som jobbade där och försov sig, blivit sjuka eller stannat i biltrafiken.

Det måste ha varit deras bästa lyckodag för livet. Denna olycka eller terror har påverkat hela världen. Det är inte så många personer som vågar åka flygplan förrän Usama Bin Laden är död. Men ändå har inte flygsäkerheten varit säkrare på många år.

Alla tv kanaler med nyheter pratade bara om det här i veckor. Den hemiska händelsen i Amerika. Hela Sverige hade flaggan på halv stång och var verkligen ledsen för Amerika.

Men Amerika var inte så snälla heller. Dom bombade nästan hela Afghanistan bara för att hitta en man, Usama Bin Laden. Dom gjorde så att många civila människor blev dödade eller inte fick något hem.

Ändå ber George W Bush att hela världen ska hjälpa hans land.

Det kan ju aldrig bli fred om dom inte slutar bomba mot varandra snart.

George W Bush och Usama Bin Laden.

Av Hanna Sondell och Elin Lindqvist, elever, Tegs centralskola

SID 6

Umeå Lokal 9.11

Minnen från 11 september 2001

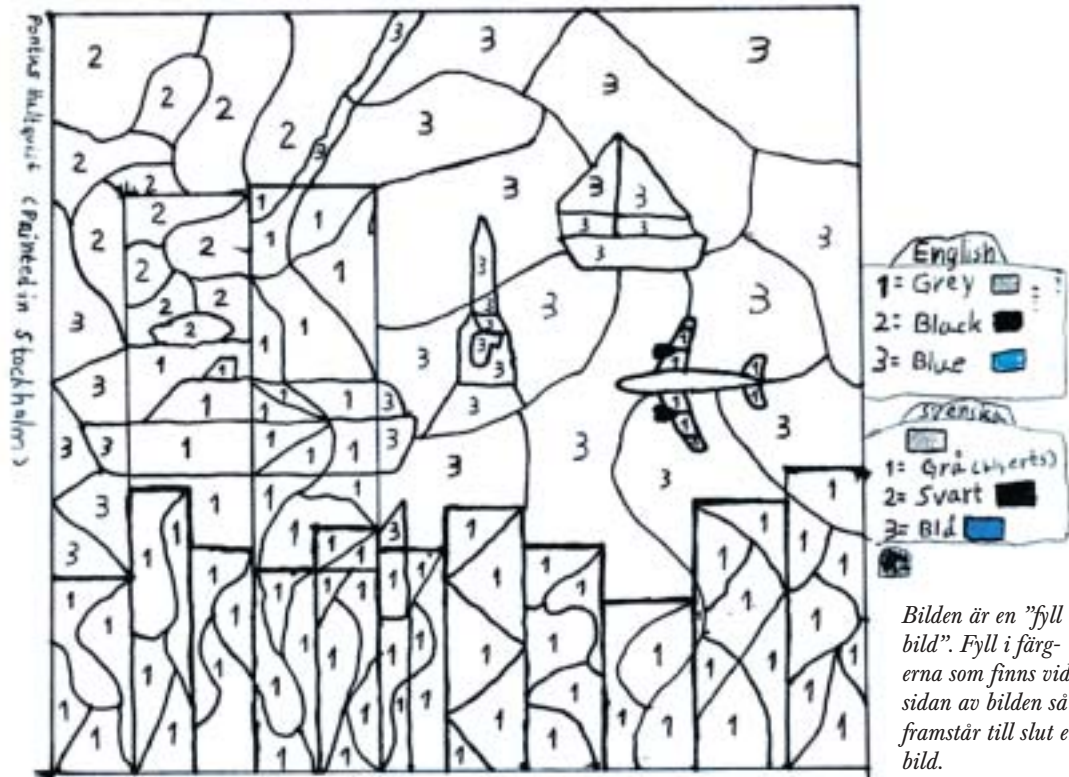
11 september

Av Gisela Schink,
konstnär, i samarbete med
Pontus Hultquist,
Stockholm

JAG VAR PÅ innebandyträning när min tränare frågade om det var någon som visste vad som hänt i USA. Ingen hade hört något så han berättade att ett plan hade flugit in i World Trade Center. Två torn hade rasat. Jag funderade på hur ett plan kunnat ha raserat två torn. Jag trodde då att det ena tornet rasat på det andra och att det måste ha varit en olycka.

När jag kom till Skärholmens tunnelbanestation fick jag reda på att det varit ett attentat. Jag fattade då inte vad som skulle kunna hända kanske ett nytt världskrig.

Den kvällen satt jag hemma framför TV till klockan elva. Det kom ingen ny information så då gick jag och la mig

Bilden är en "fyll i bild". Fyll i färgerna som finns vid sidan av bilden så framstår till slut en bild.

Av Niklas Fjällström
elev, Tegs centralskola, Umeå

NÄR JAG KOM hem från skolan den 11 september så slog jag på text TV, där stod det med stora bokstäver om flygplanen som hade kapat och sedan kört in i World Trade center. Först så tog jag det inte så allvarligt, men sen började jag tänka på alla oskyldiga dödsoffer och vem som hade kommit på att kapa planen.

Efter några dagar så fick jag veta att Usama Bin Laden var misstänkt. Men man kunde inte ta fast honom för man hittade honom inte, men han hade nog gömt sig i bergen i Afghanistan.

När min familj och jag skulle flyga till London i november för att bland annat se på fotboll så var det många fler kontroller före man fick gå på planet och det tog ganska lång tid. Men det är ju bra att man kollar, så att ingen har något vapen eller något annat farligt.

Destroy All Music

Av Stephen Fruitman
idehistoriker, Umeå

År 1999 fick den amerikanske ljudkonstnären Steven Vitiello tillbringa sex månader i några övergivna lokaler på nittioförsta våningen i en av World Trade Centers tvillingtorn. Den spektakulära utsikten i all ära noterade han att det tjocka fönsterglas som skiljde honom från den gav ett intryck av platthet, överklighet, tystnad. Genom att fästa små kontaktmikrofoner på rutorna och modulera deras frekvenser kunde han fånga upp ljudet utanför och förläna stadslivet utanför dess tredje dimension. Och livet utanför varierade enormt beroende på just vad det höll på med i en given stund. "Ibland var det ett mässande, oigenkännligt brummande. Vid andra tillfällen kunde jag höra folket långt ner på marken. Flygplan och helikoptrar surrade eller rusade förbi. När staden drabbades av en orkan knarrade byggnaden som ett gammalt träskepp på havet." Inspelningarna lämnade det outplånliga intrycket av hur utsatt man egentligen var i detta rum så högt över gatnivån.

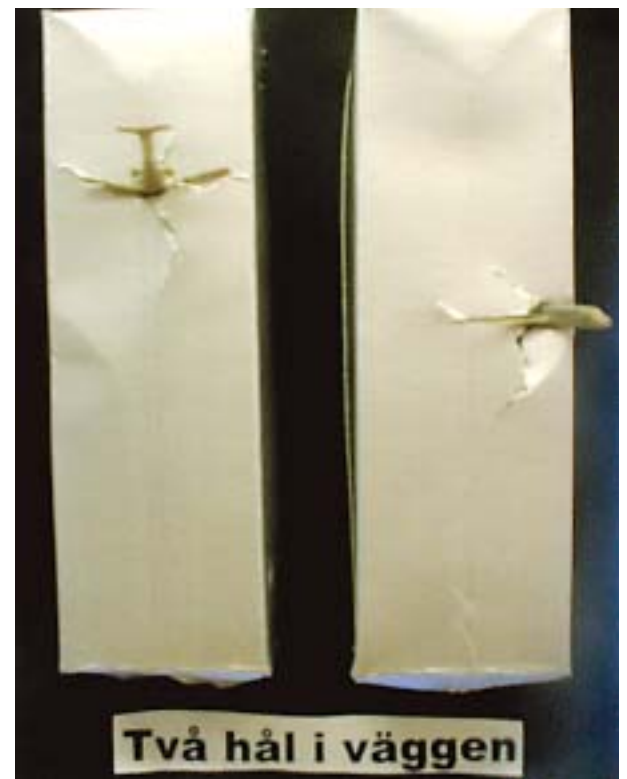
BLAND DET FÖRSTA Al-Qaidas beskyddare talibanerna gjorde efter erövringen av Kabul var att bannlysa all musik. "Ett synligt bevis," skriver Rahimullah Yusufzai i 'Index on Censorship', "var de svarta och bruna remsor som hängde från grenverket i träden längs stadens gator." Dessa kusliga serpenter var faktiskt inandömet rycet ur kassetband och upphängt som en påminnelse till förbipasse-

rande om förbudet. Men om de så bokstavstroga talibanerna menade att njutningen av musik korrumpade människorna och avledde dem från deras egentliga förpliktelser – att be och prisas gud – hur tolkade de det faktum att Profeten hade insisterat att Hazrat Bilal, "slaven med den gyllene strupen", skulle verka som böneutroparen i Medina livet ut?

Under de två senaste decennierna har ett område som ligger i skuggan av WTC förvandlats till en myrstack av musikalisk aktivitet som engagerar svarta, vita, judiska, arabiska, latinamerikanska och asiatiska musiker av både könen i ett fortlöpande korsbefruktnings av kulturell oortodoxi, en inbjudan och utmaning till staden och världen – inget mänskligt ljud är oss främmande! Det är en musik som sökte råda bot på den rådande kulturens politiska och etniska polarisering. Hundratals musiker, vissa världskända som John Zorn och Sonic Youth, bor och arbetar i området. Den musiken som skapas där, hur idiosynkratiska eller olikartade stilarna må vara (jazz, improvisation, avant hip-hop, no-wave rock, elektronisk komposition) döptes med ett kollektivt namn – "Downtown". "Koncentrationen av aktivitet, av människor, av spellokaler, genererade så pass mycket hetta att en sammansmältning ägde rum," säger en invånare. Attacken, utförd mot WTC av unga män vars hjärnor förvirrades av religion och politik kan, bland mycket, mycket annat, ses som ännu en attack mot konsten

och multikulturalismen. Efter attentaten hamnade Downtown strax utanför Ground Zero – området döptes nu om till "Frozen Zone" dit ingen trafik eller fotgängare tilläts beträda ett bra tag framöver. Hela området täcktes av damm; luften stank; musiken tystnade.

11 SEPTEMBER, 2001 hade William Basinski bjudit in några vänner för att debutera hans senaste verk, "The Disintegration Loops". Verket har ett säregnet ursprung. Han hade hittat några gamla ljudband han spelat in för nästan tjugo år sedan och valt att överföra dem till digitala filer för att bevara dem. Väl igång med denna enkla arkiveringsuppgift upptäckte Basinski att medan banden snurrade runt, runt, järnoxidpartiklarna som "innehåller" musiken själv förvandlades till damm, lösgjorde sig från plasten och i princip långsamt orsakade musiken att utplåna sig själv. Till slut fanns det bara en tom plastremsa. Basinski berättade för mig att detta smärtsamt elegiska, nästan pastorala upplevelse tog sig an en ofattbar aspekt när vännerna hade samlats på hans balkong i Brooklyn för att lyssna på ett konstverks fridsamma död. Skräckslagna och förstummade bevittnade de flygplanen träffa WTC, mindre än en kilometer bort. Hela dagen och hela natten tillbringade de med att se på medan byggnaderna brann och ännu mer häpnadsväckande störtade samman, med "The Disintegration Loops" spelande på "repeat" hela tiden i bakgrunden.

"Två hål i väggen" av Malin Ström, elev, Tegs centralskola, Umeå

Av elev, Tegs centralskola, Umeå